

Olympiáda ľudských práv

26. ročník, školský rok 2023/2024

Krajské kolo 8.2.2024

Kategória: Stredné školy

1. časť TEST – riešenia

Test obsahuje 30 úloh rôznej náročnosti v rôznom poradí. Na ich vypracovanie máte 45 minút. Každá úloha má 1 správne riešenie a hodnotu 1 alebo 2 alebo 3 body. Zapojte svoje vedomosti, prehľad aj logické uvažovanie. Za správne riešenie testu môžete získať max. 60 bodov. Pozorne si prečítajte text úlohy a správne riešenie vpíšte do odpovedového hárku. Ak chcete riešenie opraviť, predošlú voľbu zreteľne prečiarknite (X) a vpíšte iné riešenie.

Skratky použité v teste: NR SR: Národná rada Slovenskej republiky; OSN: Organizácia Spojených národov; SR: Slovenská republika

Úloha 1

Ktorá menšina bola v roku 2023 vládou Slovenskej republiky oficiálne uznaná za národnostnú menšinu?

- a) ukrajinská
- b) rakúska
- c) vietnamská

Úloha 2

Ktorý lekár získal v roku 2023 ocenenie *Biela vrana* za to, že bol počas pandémie COVID-19 jedným z najviditeľnejších odborných hlasov, oponujúcim dezinformáciám?

- a) Vladimír Krčméry
- b) Peter Sabaka
- c) Marek Krajčí

Úloha 3

Úlohou Európskeho súdu pre ľudské práva je zaistiť, aby štáty rešpektovali práva a záruky obsiahnuté v

- a) Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- b) Európskej sociálnej charte.
- c) Medzinárodnom dohovore o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie.

Úloha 4

Poslanecká skupina NR SR namietala v máji 2023 na Ústavnom súde SR porušovanie práv na súkromný život a rovnaké zaobchádzanie z dôvodu nečinnosti NR SR vo vzťahu

- a) k právnej ochrane párov rovnakého pohlavia.
- b) k právnej ochrane detí narodených mimo manželstva.
- c) k právnej ochrane spovedného tajomstva.

Úloha 5

Podľa Štatistického úradu SR bol v roku 2022 rozdiel medzi mužmi a ženami v priemerných nominálnych mesačných zárobkoch

- a) 0 %
- b) 19 %
- c) 5 %

Úloha 6

Ktorý zo znakov modernej demokracie nebol súčasťou definície aténskej demokracie?

- a) priama demokracia.
- b) všeobecné volebné právo.
- c) rovnosť bez ohľadu na majetok.

Úloha 7

Uveďte názov verejného ocenenia, ktoré sa udeľuje v SR a zviditeľňuje inšpiratívne príbehy a aktivity, ktoré prinášajú riešenia výziev, ktorým čelia rómske komunity aj celá spoločnosť.

- a) Divé maky.
- b) Dobrý anjel.
- c) Roma Spirit.

Úloha 8

Ako sa volá medzinárodný festival ľudskoprávných dokumentárnych filmov, ktorý už 24 rokov na Slovensku organizuje nezisková organizácia Človek v ohrození?

- a) Inakosť.
- b) Jeden svet.
- c) Human Forum.

Úloha 9

V rebríčku slobody médií, *Index slobody tlače*, sa v roku 2023 Slovensko umiestnilo na 17. mieste, čo je oproti roku 2022 polepšenie o 10 priečok. Rebríček zostavuje organizácia

- a) UNESCO.
- b) Freedom House.
- c) Reportéri bez hraníc.

Úloha 10

Výročie akej udalosti si každoročne pripomíname 10. decembra na Deň ľudských práv?

- a) Vznik Organizácie Spojených národov.
- b) Prijatie Všeobecnej deklarácie ľudských práv.
- c) Koniec druhej svetovej vojny.

Úloha 11

V rámci *Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu* bol v roku 2023 v SR zriadený tzv. národný preventívny mechanizmus proti mučeniu. Ktoré z uvedených ľudskoprávných inštitúcií ho tvoria?

- a) Generálny prokurátor, verejný ochranca práv a Ústavný súd SR.
- b) Verejný ochranca práv, Komisar pre deti, Komisar pre osoby so zdravotným postihnutím.**
- c) Komisar pre deti, Verejný ochranca práv a Špecializovaný trestný súd.

Úloha 12

Od ktorého roku si môžu ženy na území dnešného Slovenska uplatňovať volebné právo?

- a) Od roku 1920.**
- b) Od roku 1948.
- c) Od roku 1989.

Úloha 13

Úrad na ochranu oznamovateľov chráni

- a) spotrebiteľky a spotrebiteľov.
- b) tzv. whistleblowerky a whistleblowerov.**
- c) všetky osoby, ktoré oznámia akýkoľvek trestný čin.

Úloha 14

Ktoré z nasledujúcich práv nepatrí medzi tzv. ľudské práva druhej generácie?

- a) Právo na vzdelanie.
- b) Právo na bývanie.
- c) Právo na osobnú slobodu.**

Úloha 15

Kampaň a verejná zbierka *Biela pastelka* je organizovaná na podporu

- a) oblastiam postihnutým humanitárnou krízou.
- b) deťom s nevyliciteľnými chorobami.
- c) ľuďom so zrakovým postihnutím.**

Úloha 16

Aké zameranie má inštitúcia OSN, ktorá je známa pod anglickou skratkou UNHCR?

- a) Práva rómskej menšiny.
- b) Práva utečencov a utečieniek.**
- c) Práva žien.

Úloha 17

Ktorý medzinárodný ľudskoprávny dokument má v preambule vetu: „...pretože ignorovanie ľudských práv a pohrdanie nimi viedlo k barbarským činom urážajúcim svedomie ľudstva...“?

- a) Medzinárodný dohovor o mieri.
- b) Dohovor o právach dieťaťa.
- c) Všeobecná deklarácia ľudských práv.**

Úloha 18

Z pohľadu nadobudnutia účinnosti je najmladším z medzinárodných dohovorov o ľudských právach, prijatých na pôde OSN

- a) **Medzinárodný dohovor o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím.**
- b) Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.
- c) Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach.

Úloha 19

O práve na zhromažďovanie platí, že

- a) je zo zákona neobmedzené.
- b) zo zákona sa nevzťahuje na pouličné sprievody a manifestácie.
- c) **je regulované zákonom a zákon poskytuje ochranu len pokojným zhromaždeniam.**

Úloha 20

Európska komisia podala v roku 2023 žalobu na Slovenskú republiku pred Európskym súdnym dvorom z dôvodu porušenia tzv. Smernice o rasovej rovnosti. Predmetom žaloby je

- a) policajné násilie na Rómoch a razia v Moldave nad Bodvou.
- b) nezákonné sterilizácie rómskych žien.
- c) **segregácia rómskych detí vo vzdelávaní.**

Úloha 21

Ústava SR garantuje národnostným menšinám a etnickým skupinám aj právo

- a) vznášať nároky aj na úkor ostatného obyvateľstva.
- b) **rozširovať a prijímať informácie v ich materinskom jazyku.**
- c) financovať činnosť ich organizácií vo výške 2% HDP.

Úloha 22

Termín *sklený strop* označuje

- a) prax, v rámci ktorej je tvorivosť osôb v umeleckých profesiách obmedzovaná.
- b) **rodové kariérne bariéry vo firmách, inštitúciách, spolkoch a iných organizáciách.**
- c) nazeranie na intimitu ľudí a z neho vyplývajúce nebezpečné prenasledovanie.

Úloha 23

Štátnymi symbolmi Slovenskej republiky sú

- a) **štátny znak, štátna vlajka, štátna pečať, štátna hymna.**
- b) štátna zástava, štátna hymna, Ústava SR.
- c) štátny znak, štátna vlajka, prezidentská štandarda.

Úloha 24

Ktoré z týchto práv Všeobecná deklarácia ľudských práv výslovne neuvádza?

- a) sloboda pohybu.
- b) právo na odpočinok a zotavenie.
- c) **právo na čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie.**

Úloha 25

Ktoré nové právo bolo v júni 2023 zakotvené v Ústave SR medzi hospodárske, sociálne a kultúrne práva?

- a) **Právo platiť v hotovosti.**
- b) Právo na odpoveď.
- c) Právo na umelé prerušenie tehotenstva.

Úloha 26

V roku 2023 bola Ústavnému súdu SR adresovaná námietka protiústavnosti drakonických trestov za držanie a prechovávanie marihuany. Porušenie ktorých ľudských práv namietala sťažnosť?

- a) **Porušenie zákazu neľudského zaobchádzania, mučenia a trestania.**
- b) Porušenie práva na ochranu rodinného a súkromného života.
- c) Porušenie práva na zdravie.

Úloha 27

Krajský súd v Bratislave v roku 2022 rozhodol vo veci neúmerneho zásahu do práv prezidentky SR Z. Čaputovej a nariadil jeho aktérovi zdržať sa zverejňovania a šírenia nepravdivých tvrdení, že prezidentka SR je vlastizradkyňou, agentkou cudzích mocností, alebo že má byť ovládaná Spojenými štátmi. Komu súd adresoval svoje rozhodnutie?

- a) **konkrétne mu poslancovi NR SR.**
- b) konkrétne zahraničnému agentovi.
- c) konkrétne ministrovi Vlády SR.

Úloha 28

Ktorá z týchto organizácií sa primárne venuje azylovému právu a právam ľudí utekajúcim pred vojnovým konfliktom?

- a) **Liga za ľudské práva.**
- b) Lekári bez hraníc.
- c) Via Iuris.

Úloha 29

Ktorá z uvedených cirkví alebo náboženských spoločností nie je v SR oficiálne registrovaná?

- a) Pravoslávna cirkev na Slovensku.
- b) Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku.
- c) **Moslimská náboženská obec.**

Úloha 30

Najväčšia edukačno-preventívna kampaň, ktorú v zápase s online hoaxmi a podvodmi spustil s podporou známych osobností Policajný zbor SR, mala názov

- a) „Podvody, čo ma nedržia nad vodou“.
- b) „Nenechaj sa vytočiť, vytoč podvodníka“
- c) **„Hoaxy sa na mňa nelepia“**

Zdroje:

Ústava Slovenskej republiky; Zbierka zákonov SR; Medzinárodné a vnútroštátne ľudskoprávne organizácie a dokumenty; Webové sídla medzinárodných a vnútroštátnych ľudskoprávných organizácií; Mienkotvorná tlač; Verejnoprávne médiá; Internet.

Autorský tím: JUDr. Miroslava Novodomcová, Mgr. Zuzana Pavlíčková, LL.M, Jakub Popík E.MA, Mgr. Radka Vicenová PhD.

Recenzentka: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Vydavateľ: NIVaM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava, 2024